

Gemeente
West
Maas en
Waal

Rechtmatigheids- en Controleprotocol 2024-2028

Versie november 2024

Vastgesteld door de gemeenteraad van de gemeente West Maas en Waal op 30 januari 2025

Inhoud

Algemeen	3
Inleiding en context	3
Doelstelling	4
Wat is rechtmatig?	4
Criteria voor rechtmatigheid	4
Verantwoording van het college	5
Controle door de accountant	5
Rol van de raad	6
Deel 1: Rechtmatigheidsprotocol (college)	7
Reikwijdte rechtmatigheidscontrole	7
<i>Het begrotingscriterium</i>	7
<i>Het voorwaardencriterium</i>	8
<i>Het misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O) criterium</i>	9
<i>Risicoanalyses</i>	9
<i>Normenkader en hardheidsclausule</i>	10
Te hanteren verantwoordingsgrens en rapportagegrens	10
Deel 2: Controleprotocol (accountant)	11
Te hanteren toleranties	11
<i>Goedkeuringstolerantie</i>	11
<i>Rapporteringstolerantie</i>	11
<i>Single Information Single Audit (SISA)</i>	11
Rapportering door de accountant	12
<i>Management- en boardletter</i>	12
<i>Verslag van bevindingen</i>	12
<i>Controleverklaring</i>	12

Algemeen

Inleiding en context

Sinds begrotingsjaar 2023 is het college van Burgemeester en Wethouders (hierna: college) verantwoordelijk voor een rechtmatigheidsverantwoording. Op grond van artikel 212 en 213 Gemeentewet heeft de gemeenteraad bij verordeningen regels vastgesteld voor de controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie. Hierbij is gebruik gemaakt van de modelverordeningen van de VNG. In het verlengde hiervan is een controleprotocol opgesteld. Het controleprotocol regelt een aantal zaken ten aanzien van de jaarrekeningcontrole.

Ervaringen en ontwikkelingen vragen nu om het opstellen van een aanvullend rechtmatigheidsprotocol:

- de huidige verordeningen bieden op onderdelen nog onvoldoende concrete handvatten voor het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording;
- landelijke evaluatie heeft geleid tot een gewijzigde Kadernota rechtmatigheid;
- in augustus 2024 zijn de wijzigingen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) in verband met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording ter advisering voorgelegd aan de Raad van State. De wijzigingen hebben voor de jaarrekening 2024 en de accountantscontrole nog geen gevolgen;
- een nieuwe modelverordening vanuit de VNG is (nog) niet beschikbaar.

Met het vaststellen van een rechtmatigheidsprotocol worden hiaten ondervangen en duidelijke afspraken tussen gemeenteraad en college vastgelegd. Het protocol moet dan ook beschouwd worden als een nadere uitwerking van de verordening ex. artikel 212 Gemeentewet.

Naast het vaststellen van een rechtmatigheidsprotocol, wordt ook de actualisatie van het controleprotocol meegenomen.

De protocollen wordt geactualiseerd als de ontwikkelingen daar aanleiding toe geven. Landelijke wetwijzigingen, een verzoek van de gemeenteraad of wijziging van accountant kan aanleiding geven tot tussentijdse aanpassing van de protocollen en kunnen tevens aanleiding vormen om de verordeningen te actualiseren.

Naast het meerjarige protocol, wordt ook jaarlijks een controleplan opgesteld. Met dit plan heeft de raad de mogelijkheid om de accountant jaarlijks specifieke aandachtspunten en afwijkende rapporteringstoleranties mee te geven voor de jaarrekeningcontrole. Onderdeel van het controleplan is het normenkader.

Doelstelling

De gemeenteraad (her)bevestigt met het vaststellen van deze protocollen:

- de te hanteren verantwoordingsgrens ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording door het college;
- de rapporteringsgrens ten behoeve van het opnemen en toelichten van geconstateerde onrechtmatigheden door het college in de paragraaf bedrijfsvoering van de jaarrekening;
- de te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties ten behoeve van de accountantscontrole.

Deze protocollen hebben als doel nadere aanwijzingen te geven aan:

- het college van de gemeente West Maas en Waal over de reikwijdte van de rechtmatigheidsverantwoording en de daarbij te hanteren verantwoordingsgrens en rapporteringsgrens.
- de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties voor de controle van de jaarrekening van gemeente West Maas en Waal.

Wat is rechtmatig?

Rechtmatigheid betekent dat alles wat een gemeente doet, volgens de wet en regelgeving gebeurt. Dit geldt voor allerlei activiteiten van de gemeente, zoals aanbestedingen, arbeidsomstandigheden, subsidieverstrekking en informatieverstrekking. Mensen verwachten dat de overheid volgens de regels handelt.

Bij de rechtmatigheidsverantwoording gaat het specifiek om het financieel beheer: alle inkomsten, uitgaven en veranderingen op de balans moeten volgens de regels zijn uitgevoerd. Niet-financiële zaken, zoals juridische claims, kunnen ook risico's met zich meebrengen die de gemeente geld kosten. Daarom is het belangrijk om ook deze goed te beheren.

Binnen de rechtmatigheidsverantwoording zijn drie begrippen belangrijk:

1. Afwijkingen: wanneer iets niet volgens de regels is gegaan (fouten) of wanneer het college niet zeker weet of iets wel volgens de regels is gegaan (onduidelijkheden).
2. Onrechtmatigheden (fouten): dit zijn duidelijke overtredingen van de regels bij financiële handelingen.
3. Onduidelijkheden: het college kan soms ondanks zorgvuldig onderzoek en na het inwinnen van advies niet vaststellen of iets wel of niet volgens de regels is gegaan.

Criteria voor rechtmatigheid

In 2005 zijn er negen regels (criteria) opgesteld om te bepalen of de gemeente op de juiste manier met geld omgaat. Het college moet in de jaarrekening uitleg geven over hoe het deze negen criteria heeft toegepast. De eerste zes regels gaan vooral over de juistheid en volledigheid van de cijfers in de balans en het overzicht van baten en lasten, terwijl de laatste drie specifiek gaan over of de gemeente zich aan de regels houdt.

De negen regels zijn:

1. Juist berekend : de bedragen moeten kloppen.
2. Betaling op tijd : betalingen en verplichtingen moeten op het juiste moment gebeuren.
3. Juist adres : het geld moet bij de juiste ontvanger terechtkomen.
4. Volledige inkomsten : alle inkomsten moeten verantwoord worden.
5. Redelijke kosten : uitgaven moeten passen bij wat de gemeente doet, en er moet een redelijke tegenprestatie zijn.
6. Prestatie geleverd : de afgesproken dienst of goederen moeten geleverd zijn.

7. Binnen budget : uitgaven moeten binnen de goedgekeurde begroting passen.
8. Regels volgen : de gemeente moet zich aan de regels houden, zoals de voorwaarden bij subsidies.
9. Misbruik voorkomen : er moet goed gecontroleerd worden om misbruik van regelingen te voorkomen.

De wettelijke termen voor deze negen criteria zijn:

1. Calculatiecriterium
2. Valuteringscriterium
3. Adresseringscriterium
4. Volledigheidscriterium
5. Aanvaardbaarheidscriterium
6. Leveringscriterium
7. Begrotingscriterium
8. Voorwaardencriterium
9. Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Verantwoording van het college

Het college legt verantwoording af op basis van een standaardmodel. De tekst van de verantwoording staat vast, maar het college moet op een paar punten aanvullen:

1. De datum waarop het normenkader is vastgesteld;
2. Het door de raad vastgestelde grensbedrag waarboven het college verantwoording aflegt;
3. Of aan de rechtmatigheidscriteria opgenomen onder **7, 8 en 9** is voldaan of niet;
4. De afwijkingen die boven de verantwoordingsgrens zitten.

Het college gebruikt de termen “fouten” en “onduidelijkheden” om aan te geven waar iets is misgegaan.

Controle door de accountant

De controle van de jaarrekening door de accountant is gericht op het afgeven van een oordeel over:

- de getrouwe weergave van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten en de activa en passiva;
- de getrouwheid van de door het college afgegeven rechtmatigheidsverantwoording
- de inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken;
- het in overeenstemming zijn van de door het college opgestelde jaarrekening met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels bedoeld in artikel 186 Gemeentewet (de BBV);
- de verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening;
- de bijlage bij de jaarrekening met verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen, bedoeld in art 58a van het BBV.

De rechtmatigheidsverantwoording van het college is onderdeel van de jaarrekening. De accountant beoordeelt de jaarrekening, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording, maar geeft geen apart oordeel meer over de rechtmatigheid. De accountant controleert of de informatie in de jaarrekening klopt en betrouwbaar is. Als er fouten of onduidelijkheden over de rechtmatigheid zijn, en deze niet van invloed zijn op de juistheid van de jaarrekening, dan heeft dat geen effect op de goedkeuring van de accountant.

De gemeenteraad kan alsnog kritische vragen stellen aan het college over deze fouten, ook al heeft de accountant de jaarrekening goedgekeurd.

Bij de controle zijn de nadere regels die bij of krachtens algemene maatregel van bestuur zijn gesteld op grond van artikel 213, lid 6 Gemeentewet, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, de Kadernota rechtmatigheid en de stellige uitspraken van de commissie BBV, bepalend voor de uit te voeren werkzaamheden.

Rol van de raad

De rechtmatigheidsverantwoording versterkt de rol van de raad in het bepalen van kaders en het controleren van het college. Het is belangrijk dat de raad actief met deze versterkte rol omgaat.

Kaderstellen: de raad speelt een belangrijke rol in het vaststellen van de financiële regels voor de gemeente. Daarnaast stelt de raad ook de verantwoordingsgrens vast, die aangeeft vanaf welk bedrag fouten en onduidelijkheden gerapporteerd moeten worden. Hierbij moet de raad een balans vinden tussen deze grens en de hoeveelheid werk die het ambtelijk apparaat heeft om fouten te voorkomen en te rapporteren. Ook stelt de raad het normenkader vast, dat bestaat uit een overzicht aan regels waaraan de gemeente zich moet houden op het gebied van financiële beheersing, zoals Europese aanbestedingsregels of gemeentelijke verordeningen. Tot slot is het de raad die de accountant aanstelt en de opdracht geeft om de financiën te controleren.

Controleren: Na het vaststellen van kaders, controleert de raad het college. Dit gebeurt vooral bij de beoordeling van de jaarstukken, maar kan ook op andere momenten. Het college legt in de jaarstukken verantwoording af over het gevoerde beleid en de raad beoordeelt dit.

Deel 1: Rechtmatigheidsprotocol (college)

Reikwijdte rechtmatigheidscontrole

Onder rechtmatigheid wordt verstaan dat de in de jaarrekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, dat wil zeggen “in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder de gemeentelijke verordeningen”.

De controle op rechtmatigheid is gericht op de naleving van externe en interne regelgeving, zoals die opgenomen zijn in het normenkader. Het normenkader wordt jaarlijks geactualiseerd en vastgesteld door de gemeenteraad.

De controle op rechtmatigheid is uitsluitend van toepassing voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen. Daarbij is de Kadernota Rechtmatigheid van de commissie BBV van toepassing. Deze commissie heeft de opdracht zwaarwegende adviezen uit te brengen. Afwijking daarvan is in beginsel niet mogelijk, tenzij er doorslaggevende argumenten zijn om af te wijken. Deze dienen dan door de gemeente en accountant te worden gedocumenteerd.

De commissie BBV heeft voor de rechtmatigheidsverantwoording een standaardtekst opgesteld. Deze standaardtekst zal door gemeente opgenomen worden in de jaarrekening.

Het kader van de (financiële) rechtmatigheidsverantwoording bestaat uit de volgende criteria:

- begrotingscriterium
- voorwaardencriterium
- misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O)

Bovenstaande criteria komen expliciet tot uitdrukking in de rechtmatigheidsverantwoording.

Het begrotingscriterium

Bij de rechtmatigheidsverantwoording vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Dit houdt in dat financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, tot stand gekomen moeten zijn binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's.

Als blijkt dat de gerealiseerde bedragen hoger zijn dan de, ook na de laatste begrotingswijziging, geraamde bedragen dan is er sprake van onrechtmatige uitgaven (begrotingsonrechtmatigheid) aangezien deze lasten buiten het budgetrecht van de raad tot stand zijn gekomen.

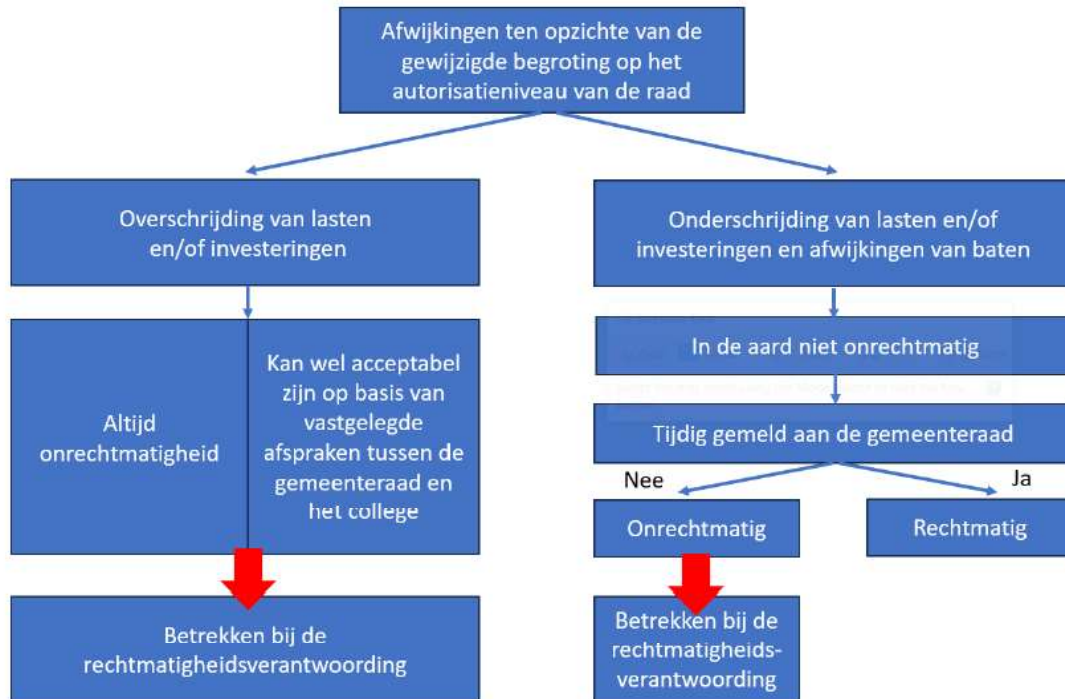
De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn op hoofdlijnen door de wetgever bepaald (artikel 189, 190 en 191 van de Gemeentewet) en worden door de raad zelf nader ingevuld en geconcretiseerd. De raad bepaalt zelf op welk niveau de budgetten in de begroting en investeringen worden geautoriseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex. artikel 212 Gemeentewet.

Overschrijding van lasten en/of investeringen

In artikel 189, lid 3 Gemeentewet is bepaald dat ten laste van de gemeente lasten en daarmee overeenstemmende balansmutaties worden genomen tot de bedragen die hiervoor op de begroting zijn gebracht. Hogere dan in de (bijgestelde) begroting opgenomen lasten en daarmee samenhangende balansmutaties zijn dan ook altijd onrechtmatig. Ook als deze overschrijdingen tijdig zijn gemeld, maar niet middels een begrotingswijziging zijn vastgesteld, zijn deze overschrijdingen in de jaarstukken onrechtmatig.

Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en investeringen

Voor overschrijdingen van de baten, evenals voor de onderschrijdingen van lasten en investeringen, geldt dat deze alleen als onrechtmatig worden beschouwd indien afwijkingen gedurende het begrotingsjaar wel al bekend zijn of behoorden te zijn bij de ambtelijke organisatie/college, maar niet tijdig tot een aanpassing van de begroting hebben geleid of tijdig aan de raad zijn gemeld.

Onder vastgelegde afspraken tussen de gemeenteraad en het college gelden tenminste de in artikel 12 lid 4 onder a, b en c van de verordening ex. artikel 212 Gemeentewet vermelde situaties.

Onder tijdig melden van de afwijkingen in de baten wordt uiterlijk 31 maart verstaan van het jaar volgend op het begrotingsjaar. De melding gebeurt middels een informatienota. Voor het tijdig melden van onderschrijding van lasten en/of investeringen wordt aangesloten bij artikel 7 van de verordening ex. artikel 212 Gemeentewet.

Het voorwaarden criterium

Besteding en inning van gelden door een gemeente zijn aan bepaalde voorwaarden verbonden. Deze liggen vast in diverse wet- en regelgeving en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur.

Bij het voorwaarden criterium wordt vooral gekeken of de financiële beheershandelingen binnen de gemeente voldoen aan de voorwaarden zoals die gesteld zijn in de wet- en regelgeving. In het normenkader zijn de interne en externe regels opgenomen, die het college in zijn controle van het voorwaarden criterium moet betrekken.

Het voorwaarden criterium veroorzaakt in belangrijke mate de inspanningen die nodig zijn voor de rechtmatigheidscontrole. In de verantwoording worden alleen die onrechtmatigheden meegenomen die door de gemeenteraad en hogere overheden vastgestelde regels en kaderstellende besluiten betreffen en die niet direct van invloed zijn op de verslaggeving c.q. het getrouwe beeld van de jaarrekening. Dit laatste is namelijk voorbehouden aan de accountant.

Het misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O) criterium

Onder misbruik wordt verstaan:

Het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te verkrijgen of niet dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen.

Onder oneigenlijk gebruik wordt verstaan:

Het door het aangaan van rechtshandelingen, al dan niet gecombineerd met feitelijke handelingen, verkrijgen van overheidsbijdragen of het niet dan wel een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de bewoordingen van de regelgeving, maar in strijd met het doel en de strekking daarvan.

Misbruik is onrechtmatig. Oneigenlijk gebruik is niet onrechtmatig, het betreft hier 'de mazen van de wet' die het oneigenlijk gebruik mogelijk maken.

Om misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsgelden te voorkomen zijn beheersmaatregelen nodig die functioneren. Het gaat er bij het M&O-criterium om dat in de organisatie effectieve maatregelen zijn getroffen om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen, dan wel op te sporen. Hiertoe is een 'Overkoepelende nota Misbruik & Oneigenlijk gebruik' vastgesteld met het onderdeel 'Fraudebeleid' als bijlage. Deze bevat naast de filosofie, algemene uitgangspunten en risicoanalyse ook maatregelen ter voorkoming en afdoening.

Bij het M&O-criterium wordt vooral gekeken naar opzet, bestaan en werking van de interne procedures die opzettelijk misbruik en oneigenlijk gebruik van (belasting-)gelden, subsidies, uitkeringen of bijdragen, etc. moeten ondervangen dan wel voorkomen. De basis hiervoor ligt in belangrijke mate bij de uitkomsten van de intern al uitgevoerde controles en evaluaties.

Risicoanalyses

Vertrekpunt voor de controleopzet rond de financiële rechtmatigheid zijn de risicoanalyses op de drie financiële rechtmatigheidscriteria.

Risicoanalyse begrotingscriterium

De risico's voor het begrotingscriterium zijn in de beheerorganisatie afgedekt door beheersmaatregelen op te nemen in de P&C-cyclus.

Een diepgaand onderzoek met betrekking tot het begrotingscriterium is dan ook pas van toepassing wanneer hier vanuit de (V)IC en/of een (interne) melding aanleiding toe is. Zonder deze aanleiding dekt de reguliere (V)IC de begrotingsrisico's voldoende af.

Risicoanalyse voorwaardencriterium

Met betrekking tot het voorwaardencriterium zijn de inherente risico's (de aanwezige risico's zonder rekening te houden met de getroffen beheersmaatregelen) per proces geclassificeerd op basis van kans x impact (de kans dat het risico zich voordoet x de impact die dit risico heeft) en ingedeeld naar een classificatie van hoog, middel en laag. Deze classificatie is opgesteld op basis van de omvang van de financiële transactiestromen en ervaringsgegevens.

Dit leidt ertoe dat de inherente risico's voor de processen met betrekking tot de lasten en de baten als 'hoog' zijn geclassificeerd en de inherente risico's voor de processen met betrekking tot de balansmutaties als middel.

Risicoanalyse misbruik en oneigenlijk gebruik

De risico's voor misbruik en oneigenlijk gebruik zijn in de beheerorganisatie afgedekt door beheersmaatregelen op te nemen in de bedrijfsprocessen. Ook hier geldt dat signalen van misbruik en/of oneigenlijk gebruik enerzijds uit de reguliere controle en anderzijds vanuit een (interne) melding van het vermoeden van misbruik en/of oneigenlijk gebruik naar voren kunnen komen.

Een diepgaand misbruik en oneigenlijk gebruik onderzoek is dan ook pas van toepassing wanneer hier vanuit de (V)IC en/of een (interne) melding aanleiding toe is. Zonder deze aanleiding dekt de reguliere (V)IC de misbruik en oneigenlijk gebruik risico's voldoende af.

Risicoanalyse fraude

Met betrekking tot de frauderisicoanalyse is een apart fraudebeleid opgesteld binnen de gemeente. Hierbij ligt het accent op fraudebewustzijn, hoe om te gaan met fraudesignalen en hoe te handelen in geval van fraude.

Binnen de beheerorganisatie zijn de beheersmaatregelen met betrekking tot fraude opgenomen in de bedrijfsprocessen. Dit betekent dat fraudesignalen enerzijds uit de reguliere controle en anderzijds vanuit een (interne) melding van het vermoeden van fraude naar voren kunnen komen.

Een diepgaand fraudeonderzoek is dan ook pas van toepassing wanneer hier vanuit de (V)IC en/of een (interne) melding aanleiding toe is. Zonder deze aanleiding dekt de reguliere (V)IC de frauderisico's voldoende af.

Normenkader en hardheidsclausule

Het normenkader is een inventarisatie van de voor de verantwoording relevante regelgeving, van andere overheden en van de gemeente zelf. Het kader moet actueel zijn en aangepast worden op basis van nieuwe wet- en regelgeving. Bij wettelijke bepalingen zijn alleen de financiële beheershandelingen van belang. Onder gemeentelijke regelgeving worden verordeningen, raads- en collegebesluiten verstaan. Verordeningen en raadsbesluiten maken onderdeel uit van het normenkader voor zover deze bepalingen bevatten over financiële beheershandelingen. Collegebesluiten vallen niet onder de rechtmatigheidsverantwoording, tenzij de verantwoording hiervan verplicht is op basis van hogere regelgeving.

Mocht blijken dat het normenkader niet juist of incompleet is, waardoor dit consequenties heeft (gehad) voor de controles, dan geeft het college in de paragraaf bedrijfsvoering in de jaarstukken aan welke regels het betreft. De accountant moet dit in zijn verslag bevestigen.

Te hanteren verantwoordingsgrens en rapportagegrens

De verantwoordingsgrens betekent dat de rechtmatigheidsfouten pas in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen en toegelicht, wanneer zij boven het door de raad vastgestelde percentage komen. Dit geldt ook wanneer niet duidelijk is of financieel rechtmatig is gehandeld.

De verantwoordingsgrens valt binnen de bandbreedte van 0% tot 3% van de totale lasten van de gemeente. Hierbij wordt gerekend met de lasten zoals deze in de najaarsnota van het betreffende begrotingsjaar door de raad zijn vastgesteld. Tot en met begrotingsjaar 2024 geldt dat dit de totale lasten inclusief de toevoegingen aan de reserves betreft. De verwachting is dat dit vanaf de volgende Kadernota BBV exclusief toevoegingen aan de reserves zal zijn. Hier geldt dat de Kadernota rechtmatigheid leidend zal zijn.

Daarnaast is het college is verplicht om afzonderlijke fouten of onduidelijkheden toe te lichten in de paragraaf bedrijfsvoering als de geconstateerde afwijking de rapportagegrens overschrijdt.

Bij besluit van 7 december 2023 heeft de raad de verantwoordingsgrens vastgesteld op 3% en de rapportagegrens op € 50.000,- voor de periode 2023-2027. Er is geen aanleiding deze grenzen te wijzigen; een lagere verantwoordingsgrens vraagt een intensievere controle en daarmee meer inspanningen voor het ambtelijke apparaat.

Deel 2: Controleprotocol (accountant)

Te hanteren toleranties

De accountant accepteert in zijn controle bepaalde toleranties en richt de controle daarop in. De accountant controleert niet ieder document of iedere financiële handeling, maar richt de controle zodanig in dat voldoende zekerheid wordt verkregen over het getrouwe beeld van de jaarrekening.

Het uitvoeren van werkzaamheden met inachtneming van toleranties impliceert dat de controle zodanig wordt uitgevoerd, dat voldoende zekerheid wordt verkregen over het getrouwe beeld van de jaarrekening inclusief de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording.

Goedkeuringstolerantie

De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van fouten in de jaarrekening of onzekerheden in de controle aangeeft, die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruikers kan worden beïnvloed. De goedkeuringstolerantie is de basis voor de strekking van de af te geven controleverklaring.

In het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) zijn minimumeisen voor de in de controle te hanteren goedkeuringstoleranties voorgeschreven. Gemeenteraden mogen de goedkeuringstoleranties scherper vaststellen. In praktijk wordt nauwelijks afgeweken van deze toleranties.

In onderstaand schema zijn de goedkeuringstoleranties opgenomen zoals door de gemeenteraad vastgesteld.

Goedkeuringstolerantie	Strekking controleverklaring			
	Goedkeurend	Beperking	Onthouding	Afkeurend
Fouten in jaarrekening (% lasten*)	≤ 1%	> 1% < 3%	-	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% lasten*)	≤ 3%	> 3% < 10%	≥ 10%	-

* Hierbij wordt gerekend met de lasten zoals deze in de najaarsnota van het betreffende begrotingsjaar door de raad zijn vastgesteld.

Rapporteringstolerantie

Naast de goedkeuringstoleranties bestaat er de rapporteringstolerantie. De rapporteringstolerantie is uitgangspunt voor het verslag van bevindingen van de accountant. Op basis van het Bado zijn de bedragen voor de rapporteringstolerantie gelijk aan of lager dan de bedragen voortvloeiend uit de goedkeuringstolerantie. De raad kan de rapporteringstolerantie lager vaststellen. De rapporteringstolerantie is sinds 2022 door de raad vastgesteld op € 50.000,-. Overigens zal de accountant ook fouten of onzekerheden die onder dit bedrag vallen rapporteren, indien het om gevoelige feiten gaat.

Single Information Single Audit (SISA)

Vanaf 2006 is Single Information Single Audit (kortweg SiSa; en in goed Nederlands eenmalige informatieverstrekking, eenmalige accountantscontrole) van toepassing voor de gemeentelijke overheid. Dit houdt in dat de gemeenten minder en maar op één moment verantwoordingsinformatie dienen te verstrekken aan het rijk en provincie over specifieke uitkeringen. Er wordt namelijk aangesloten bij de reguliere jaarrekening van de gemeente. Daarmee worden ook de totale controlewerkzaamheden van deze informatie sterk verminderd.

De regeling wordt elk jaar door het verantwoordelijke ministerie geactualiseerd voor wat betreft het aantal regelingen dat hieronder valt. Het actuele overzicht is te vinden op de website van het ministerie. De controle door de accountant wordt uitgevoerd aan de hand van de Nota verwachtingen accountantscontrole. In zijn verslag van bevindingen neemt de accountant per specifieke uitkering de fouten en onzekerheden op. Het gaat hier om fouten/onzekerheden die niet door de gemeente kunnen worden gecorrigeerd.

Per specifieke uitkering wordt gerapporteerd met een rapportagetolerantie gebaseerd op de lasten van de specifieke uitkering in het verantwoordingsjaar. Deze financiële grens is per specifieke uitkering:

- € 12.500,-, als de omvangbasis (totaal van de lasten) kleiner dan of gelijk is aan € 125.000,-;
- 10% als de omvangbasis groter dan € 125.000,- en kleiner dan of gelijk aan is € 1.000.000,-;
- € 125.000,- als de omvangbasis groter dan € 1.000.000,- is.

De rapporteringtolerantie voor specifieke uitkeringen heeft geen consequenties voor de omvang en aard van de controle van specifieke uitkeringen. Het gaat alleen om het rapporteren van de waargenomen en niet herstelde fouten en onzekerheden voortkomende uit de accountantscontrole.

Rapportering door de accountant

Management- en boardletter

In de tweede helft van het jaar wordt door de accountant de interimcontrole uitgevoerd. Over de uitkomsten van deze controle wordt na afronden van de interimcontrole een concept-verslag (managementletter) uitgebracht aan het college. Een afschrift van de managementletter wordt in de vorm van een boardletter verzonden aan de auditcommissie. Bestuurlijk relevante uitkomsten van de interimcontrole worden aan de raad gerapporteerd via het verslag van bevindingen.

Verslag van bevindingen

Overeenkomstig de Gemeentewet wordt omtrent de controle van de jaarrekening een verslag van bevindingen uitgebracht aan de raad en in afschrift aan het college van burgemeester en wethouders. In het verslag van bevindingen wordt gerapporteerd over de opzet en de uitvoering van het financiële beheer en of de beheerorganisatie een getrouw en rechtmatig financieel beheer en een rechtmatige verantwoording daarover waarborgen. Het verslag van bevindingen wordt conform planning van de P&C-cyclus opgeleverd. Indien wordt afgeweken van deze planning rapporteert de accountant hierover aan de raad, gehoord hebbende het college.

Controleverklaring

In de controleverklaring wordt op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk voorgeschreven, de uitkomst van de accountantscontrole weergegeven. De controleverklaring ziet toe op de getrouwheid van de jaarstukken inclusief de rechtmatigheidsverantwoording van het college. Deze controleverklaring is bestemd voor de raad, zodat deze de door college van burgemeester en wethouders opgestelde jaarrekening kan vaststellen.